

Pričevanje Roberta Loosa o alzaški identiteti

Vir: Institut National de l'Audiovisuel (Ina), Francija

Sogovornik omenja prvo in drugo svetovno vojno (začetek druge svetovne vojne poimenuje zadnja vojna, čudna vojna). Spregovori tudi o svoji francoski identiteti 45 let med obema vojnama, čeprav je to obdobje v resnici trajalo le 21 let (1919 do 1940). V izjavi: „In šele zdaj, ob tej zadnji vojni, je k sreči spet vse v redu“, je bilo z „ob“ (fr. à – ob) najbrž mišljeno „po“ (fr. après – po).

„No, sem Alzačan, rodil sem se 1896. Do danes, leta 1988, sem šel skozi vse možne faze, ki smo jih doživeli Alzačani. Ko sem imel 22 let, sem se ravno vrnil iz vojne. Takrat smo bili Nemci. Šolanje naenkrat ni veljalo nič. Kot da sploh ne bi hodil v šolo. Spet je bilo treba iti čisto od začetka. In potem smo bili Francozi. Mislim, da je bilo 45 let. In komaj je bilo pri nas, Alzačanih, spet vse v redu, je bila spet vojna. Kot veste, so nas zasedli nacisti, in potem je šlo vse narobe. „Nemci ste,“ so rekli. Mi pa tega nismo hoteli! In kar nas je najbolj peklilo pri teh moralnih principih o narodnosti – da nisi vedel, v kaj naj verjameš! Kar so eni govorili, da je dobro, ni bilo res, in obratno. To je bila huda moralna dilema, še najbolj za mlade. Res nismo vedeli, kako in kaj. In šele zdaj, ob tej zadnji vojni, je k sreči spet vse v redu. Ampak tu pri nas ... kar štirikrat sem zamenjal državljanstvo, nosil štiri različne uniforme! Leta 1915 sem se moral boriti v Rusiji. Tam so me vtaknili v nemško uniformo. V zadnji vojni sem bil v francoski uniformi, boril sem se doli v Porenju. A to ni nikomur nič koristilo, bila je pač čudna vojna. Zdaj imamo končno mir. In zdaj vam lahko povem: srečni smo, da imamo končno domovino. In da se oboji, če lahko tako rečem, čez Ren gledamo kot dobri sosedje. Da bi le bil mir in bi lahko živeli kot vsi drugi. Mirno živeli svoje življenje. Mi tega nismo imeli. Veste, dvakrat sem videl, kako so nam razdejali Alzacijo.“